

ANDREI SAKHAROV
RESEARCH CENTRE
FOR DEMOCRATIC
DEVELOPMENT
at Vytautas Magnus University

**ЗВІТ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
ОПИТУВАННЯ**

2023

Дослідження проведено

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ
KIEV INTERNATIONAL INSTITUTE OF SOCIOLOGY

Результати презентовані на

ЗМІСТ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПИТУВАННЯ	4
ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ	6
РОЗДІЛ I. ПИТАННЯ ГРОМАДЯНСТВА ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ	11
1.1 Громадянські права громадян України, які продовжили проживати на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу після 2014 року	12
1.2 Статус осіб, які прибули на тимчасово окуповані території Криму та Донбасу після 2014 року	14
РОЗДІЛ II. КРИМ	16
2.1 Загальний контекст: загальна готовність до територіальних поступок та прийнятність відмови від Криму	17
2.2 Ставлення до різних варіантів вирішення питання Криму для закінчення війни	18
РОЗДІЛ III. МОВНІ ПИТАННЯ	20
3.1 Обов'язок для громадян України знати українську мову	22
3.2 Ставлення до захисту мов національних меншин	24
РОЗДІЛ IV. ВІДНОСИНИ З РОСІЄЮ	28
4.1 Відповідальність за початок війни	29
4.2 Загроза від Росії після війни	30
4.3 Відносини з Росією після війни	31
4.4 Конечні зміни в Росії після військової поразки	32
РОЗДІЛ V. СИМВОЛИ РОСІЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ	33
РОЗДІЛ VI. ПРАВОВЛАДДЯ Й ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ	34
6.1 Дотримання основних правил демократичного управління та загроза свободі преси й після перемоги	35
6.2 Корупція як головна перешкода на шляху відновлення країни	36
6.3 Роль ветеранів російсько-української війни у суспільно-політичному житті України після завершення війни	37
ДОДАТОК А. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ	38

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОПИТУВАННЯ

Всеукраїнське опитування проводилося Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) у лютому 2023 року на замовлення Центру досліджень демократичного розвитку ім. Андрія Сахарова (Andrei Sakharov Research Centre for Democratic Development). Опитування провели в рамках регулярного Омнібуса КМІС. Основні етапи опитування включали програмування опитувальника (використовувалося програмне забезпечення OCA for CATI), генерування мобільних телефонних номерів, проведення інтерв'ю з респондентами, контроль якості виконаної роботи, підготовку остаточного масиву даних, зважування масиву даних, підготовку аналітичного звіту.

Опитування проводилося методом телефонних інтерв'ю за допомогою комп'ютера (computer-assisted telephone interviews, CATI). За даними опитування КМІС, проведеного методом особистих (face-to-face), інтерв'ю з випадкової вибірки у липні 2021 року, 96% дорослих українців мали особисті мобільні телефони. Для проведення всеукраїнського опитування на початковому етапі випадково генерувалися мобільні телефонні номери для всіх основних мобільних операторів України. Частина згенерованих номерів, що припадала на кожного мобільного оператора, була приблизно пропорційною частці загалом мобільних номерів, що припадають на кожного мобільного оператора (за даними опитувань КМІС). Для того, щоб усунути зі згенерованої бази недійсні номери, на згенеровані номери надсилалося СМС-повідомлення. Потім інтерв'юери дзвонили на згенеровані номери і пропонували респондентам, що відповіли на дзвінок, взяти участь в опитуванні.

Опитування проводилося лише з респондентами у віці 18 років і старше і лише з тими, хто проживав на території, контрольованій Україною на 23 лютого 2022 року (тобто з вибірки виключено мешканців АР Крим, м. Севастополь, окремих районів Донецької та Луганської областей), які не контролювались до 24 лютого 2022 р., але включено мешканців територій, окупованих Росією після 24 лютого 2022 р.). Жителі України, які виїхали за кордон після 24 лютого 2022 року, також не опитувались. Інтерв'ю проводилося українською чи російською мовою на вибір респондента.

Після проведення запланованої кількості результативних (повних) інтерв'ю, отриманих у вибірці розподіл респондентів за макрорегіоном проживання (Захід, Центр, Південь, Схід – див. нижче), типом населеного пункту (міський чи сільський), статтю, віком порівнювався з офіційними джерелами статистики. Респондент в інтерв'ю повідомляв своє місце проживання до 24 лютого 2022 року, а також поточне (на момент інтерв'ю) місце проживання. Для подальших процедур ми використовували місце проживання до 24 лютого 2022 року. Розподіл усього дорослого населення за макрорегіонами та типом населеного пункту визначався на основі даних Центральної виборчої комісії за результатами парламентських виборів 2019 року (за кількістю зареєстрованих виборців). Статеві-вікова структура визначалася за даними Державної служби статистики на 1 січня 2021 року. Для приведення структури вибірки у відповідність до структури населення України загалом було побудовано спеціальні статистичні ваги. Крім цього, ці ваги враховують різну ймовірність потрапляння різних респондентів у вибірку (залежно від кількості різних мобільних номерів, які є у респондента).

Склад макрорегіонів: Західний макрорегіон – Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Закарпатська, Хмельницька, Чернівецька області; Центральний макрорегіон – Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Черкаська, Чернігівська області, м. Київ; Південний макрорегіон – Дніпропетровська, Запорізька, Миколаївська, Херсонська, Одеська області; Східний макрорегіон – Донецька, Луганська та Харківська області.

Польовий етап дослідження тривав із 14 по 22 лютого 2023 року. В рамках опитування було проведено 2002 інтерв'ю.

Формально, для звичайних обставин статистична похибка всеукраїнської вибірки обсягом 2002 респондента (з ймовірністю 0,95 та з дизайн-ефектом 1.1) не перевищує:

- 2,4% для показників, близьких до 50%,
- 2,1% для показників, близьких до 25 чи 75%,
- 1,5% для показників, близьких до 10 чи 90%,
- 1,1% для показників, близьких до 5 чи 95%.

Далі в звіті деякі дані наведено в розрізі макрорегіону та типу населеного пункту. Для розрахунків ми використовували макрорегіон та тип населеного пункту, де респонденти мешкали до 24 лютого 2022 року. У разі респондентів із різним рівнем доходу категорії означають таке: «дуже низький» рівень означає домогосподарства, яким не вистачає коштів навіть на їжу; «низький» – ті, яким вистачає коштів на їжу, але на одяг вже не вистачає; «середній» – ті, яким вистачає коштів і на їжу, і на одяг, але яким не вистачає на придбання деяких дорогих речей (телевізор тощо); «високий» – ті, які можуть купувати деякі дорогі речі або можуть взагалі дозволити собі все. Також у звіті для зручності відповідь «важко сказати» означає респондентів, які не змогли відповісти або відмовилися відповідати на запитання анкети.

Також звертаємо увагу, що для деяких демографічних категорій існує «перетин»: наприклад, молодші респонденти є заможнішими та освіченішими. Це слід враховувати під час інтерпретації результатів, поданих у межах окремих соціально-демографічних категорій. Докладніше побачити такі «перетини» (і навіть похибки окремих категорій) можна в Додатку А.

Крім того, для загального розуміння особливостей проведення опитувань в умовах війни рекомендуємо ознайомитись із презентацією президента КМІС проф. В. Паніотто, яка була підготовлена для конференції «Майбутнє соціальних досліджень у Росії та Україні» (Дельменхорст, Німеччина, вересень 2022)¹.

¹Проблеми опитувань під час війни // <https://kiis.com.ua/?lang=eng&cat=reports&id=1137&page=3>

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

ПИТАННЯ ГРОМАДЯНСТВА ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ

- Більшість респондентів – 60% – схиляється до варіанту, що відновлювати громадянські права громадян України, які продовжили проживати на окупованих територіях Криму та Донбасу після 2014 року, слід лише після іспитів/перевірок. Майже вдвічі менше респондентів (34%) дотримуються думки, що потрібно без іспитів та перевірок відновити усі їхні громадянські права як громадян України;
- Лише 12% респондентів вважають, що особи, які прибули на окуповані території після 2014 року, мають просто набути громадянства України без додаткових умов. Але й жорстке вирішення питання – депортація – підтримує 31%. Найбільше респондентів – 51% – вважають, що можна дозволити їм жити в Україні як негромадянам з подальшим набуттям громадянства після виконання всіх умов.

КРИМ

- Відновлення контролю над усіма територіями, окрім Криму, та залишення Криму під контролем Росії (без офіційного визнання), із відкладенням на майбутнє вирішення питання підтримують 31% респондентів, не підтримують – 63% (це умовний сценарій «відкласти питання на майбутнє»);
- Вище підтримка в умовного сценарію «протекторат ООН», коли Крим набуває спеціального статусу і не контролюватиметься ні Росією, ні Україною – 41%, хоча проти – 52%;
- У разі умовного сценарію «повернути Крим, але відмовитися від репарацій» ми бачимо лише 24% підтримки та 69% тих, хто проти.

МОВНІ ПИТАННЯ

- 93% респондентів вважають, що всі громадяни України мають знати українську мову;
- 47% вважають, що мови мають бути захищені для всіх національних меншин, а ще 35% підтримують захист усіх меншин, окрім російської.

ВІДНОСИНИ З РОСІЄЮ

- 93% респондентів покладають відповідальність насамперед на Росію, хоча є різні думки щодо того, хто саме у Росії винен. Так, 35% вважають винним усе керівництво Росії, а особисто В. Путіна – 24%. Ще 20% вважають винними весь російський народ. Також 12% говорять про все суспільство, окрім окремих громадян, які посіли антивоєнну позицію. Російське суспільство, крім опозиції, вважають винними 2%.

Водночас, 2% респондентів звинувачують насамперед Захід, а 1% – саму Україну;

- Навіть після війни, на думку 77% респондентів, Росія не перестане бути загрозою Україні. Вірять, що більше не буде загрози – 18%;
- Якщо говорити про майбутні відносини, то 57% виступають за максимальну політичну ізоляцію, ще 30% – за нейтральні відносини з певними обмеженнями. Лише 9% бажають бачити рівноправні добросусідські відносини;
- 74% респондентів хотіли б певних змін у Росії після військової поразки. Серед них найбільше – 40% – хотіли б поділу Росії на кілька незалежних держав. 23% хотіли б зміни політичного режиму на демократичний разом із денацифікацією, демілітаризацією та ін. Росії. Ще 12% просто бажають зміни політичного режиму на демократичний без денацифікації, демілітаризації тощо.

СИМВОЛИ РОСІЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ

- Більшість респондентів – 73% – підтримують ліквідацію символів російської культури в публічному просторі України. Проти – 23%.

ПРАВОВЛАДДА І ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ

- Абсолютна більшість респондентів (80%) вважає, що нинішнє керівництво України дотримуватиметься основних правил демократичного управління після перемоги. Не вважає так лише 15%. Загалом ці показники узгоджуються з високим показником довіри до схвалення дій влади, які фіксуються після вторгнення;
- Водночас, респонденти менш упевнені в тому, що немає загроз свободі преси. Так, 54% вважають, що після перемоги такої загрози не буде, але 39% вважають загрозу реальною;
- 83% респондентів погоджуються, що головною загрозою для відновлення країни є корупція. Тільки 14% так не гадають;
- Думки респондентів щодо ролі ветеранів після перемоги розділились. Трохи більше половини респондентів (54%) вважає, що вони повинні брати участь у політичному процесі нарівні з іншими громадянами. У той же час, 41% виступають за надання їм певних привілеїв.

РОЗДІЛ І. ПИТАННЯ ГРОМАДЯНСТВА ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ

1.1. Громадянські права громадян України, які продовжили проживати на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу після 2014 року

Більшість респондентів – 60% – схиляється до того, що відновлювати громадянські права громадян України, які продовжили проживати на окупованих територіях Криму та Донбасу після 2014 року, слід тільки після іспитів/перевірок. Майже вдвічі менше респондентів (34%) дотримуються думки, що треба відновити всі їхні громадянські права як громадян України без іспитів та перевірок.

Графік 1.1.1. Відновлення громадянських прав громадян України, які продовжили проживати на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу після 2014 року

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Практично серед усіх соціально-демографічних категорій більшість тих, хто висловився за проведення іспитів/перевірок для відновлення цивільних прав. Тільки серед респондентів, які для інтерв'ю обрали російську мову (не плутати з використанням російської мови у побуті), 55% висловилися за поновлення прав без іспитів/перевірок. Водночас серед таких респондентів іспити/перевірки підтримує значне число – 37%.

Частково фактор мови інтерв'ю обумовлюється регіоном, оскільки 76.5% тих, хто обрав для інтерв'ю російську мову, проживає на Півдні та Сході. А за результатами опитування, частка тих, хто підтримує іспити/перевірки, знижується з 71% на Заході до 51% на Сході. Водночас частка тих, хто виступає за поновлення прав без іспитів/перевірок, зростає з 25% до 42%.

Таблиця 1.1.1.ВВідновлення громадянських прав громадян України, які продовжили проживати на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу після 2014 року: соціально-демографічні категорії

	100% у рядку	Без іспитів / перевірок	Потрібні іспити/ перевірки	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)				
Захід		25	71	4
Центр		34	61	5
Південь		40	52	8
Схід		42	51	7
Стать				
Чоловіки		32	62	6
Жінки		36	58	6
Вік				
18-29		29	67	3
30-39		38	60	2
40-49		36	57	6
50-59		32	63	5
60-69		34	58	8
70+		34	54	12
Тип населеного пункту (до 24/02/22)				
Село		29	65	6
СМТ / місто до 20 тис.		39	57	4
Місто 20-99 тис.		35	59	6
Міста понад 100 тис. і більше		36	57	6
Яку мову обрали для інтерв'ю				
Українська		31	63	6
Російська		55	37	8
Освіта				
Повна середня/нижча		36	57	7
Середня спеціальна		34	60	7
Вища		33	62	4
Рівень доходу сім'ї				
Дуже низький		43	48	9
Низький		40	53	7
Середній		30	66	5
Високий		30	65	4

1.2. Статус осіб, які прибули на тимчасово окуповані території Криму та Донбасу після 2014 року

Лише 12% респондентів вважають, що особи, які прибули на окуповані території після 2014 року, мають просто набути громадянства України без додаткових умов. Але й жорстке вирішення питання – депортацію – підтримує 31%. **Найбільше респондентів – 51% – вважають, що можна дозволити їм жити в Україні як негромадянам з подальшим отриманням громадянства після виконання всіх умов.**

Графік 1.2.1. Статус осіб, які прибули на тимчасово окуповані території Криму та Донбасу після 2014 року

У таблиці нижче дані наведено у межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій меншість (максимум – 22% серед тих, хто для інтерв'ю обрав російську мову) вважає, що таким особам потрібно надати громадянство без умов. Основна дискусія – надання статусу негромадян чи депортація, і в усіх випадках все-таки більшість тих, хто висловився за надання статусу негромадян.

Таблиця 1.2.1. Статус осіб, які прибули на тимчасово окуповані території Криму та Донбасу після 2014 року: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Надати громадянство	Негромадяни	Депортація	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)				
Захід	10	55	30	6
Центр	8	49	37	6
Південь	16	49	28	7
Схід	19	48	27	6
Стать				
Чоловіки	11	48	36	5
Жінки	13	52	27	7
Вік				
18-29	7	59	31	3
30-39	11	52	35	2
40-49	14	46	34	7
50-59	11	51	30	7
60-69	13	48	31	7
70+	15	48	24	12
Тип населеного пункту (до 24/02/22)				
Село	11	53	30	6
СМТ / місто до 20 тис.	17	56	22	6
Місто 20-99 тис.	11	49	31	9
Міста понад 100 тис. і більше	12	48	36	5
Яку мову обрали для інтерв'ю				
Українська	11	51	32	6
Російська	22	45	24	9
Освіта				
Повна середня/нижча	15	54	24	7
Середня спеціальна	14	47	31	8
Вища	9	51	36	4
Рівень доходу сім'ї				
Дуже низький	21	39	25	16
Низький	15	49	28	8
Середній	9	53	35	4
Високий	10	53	34	3

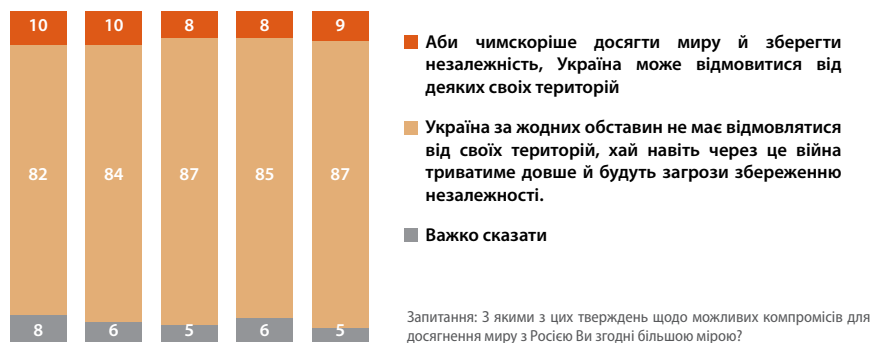
РОЗДІЛ II. КРИМ

2.1. Загальний контекст: загальна готовність до територіальних поступок та прийнятність відмови від Криму

У цьому ж опитуванні КМІС ставив своє стандартне запитання про загальну готовність до територіальних поступок в обмін на мир. Це запитання КМІС ставить із травня 2022 року.

Як можна бачити, лише 9% загалом готові на територіальні поступки, а 87% не згодні віддавати територію в обмін на мир. При цьому з травня 2022 року ситуація практично не змінюється.

Графік 2.1.1. Загальна готовність до територіальних поступок в обмін на мир

Протягом 2022-2023 років КМІС ставив запитання про статус Криму у різних формулюваннях. Нижче – варіант, який КМІС ставив у липні 2022 року. В цілому, **навіть у липні 2022 року лише 12% респондентів були готові на визнання Криму частиною Росії.**

Графік 2.1.2. Прийнятність визнання Криму частиною Росії (липень 2022 р.)

2.2. Ставлення до різних варіантів вирішення питання Криму для закінчення війни

Наразі слід розглянути, як респонденти ставляться до інших варіантів вирішення статусу Криму. Як можна бачити, більшість респондентів виступає проти запропонованих сценаріїв розв'язання питання Криму, але при цьому межі для дискусії помітно ширші, ніж у разі загальної готовності до територіальних компромісів.

Так, **відновлення контролю над усіма територіями, крім Криму, та залишення Криму під контролем Росії** (без офіційного визнання), із відкладенням на майбутнє вирішення питання **підтримують 31% респондентів, не підтримують – 63%** (це умовний сценарій «відкласти питання на майбутнє»). Вище підтримка умовного сценарію «протекторат ООН», коли **Крим отримує спеціальний статус і не контролюватиметься ні Росією, ні Україною – 41%, хоча проти – 52%.**

У разі умовного сценарію «повернути Крим, але відмовитися від репарацій» ми бачимо лише 24% підтримки, тоді як 69% – проти.

Графік 2.2.1. Ставлення до різних варіантів розв'язання питання Криму

Запитання: Ви підтримаєте або не підтримаєте такі варіанти завершення війни, якби вони вели до чимскорішого її закінчення?

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій більше тих, хто виступає проти зазначених сценаріїв. Можна зауважити, що з Заходу на Схід стає більше тих, хто готовий відкласти питання Криму, таких людей також більше серед тих, хто для інтерв'ю обрав російську мову. Але, однаково, й серед них більше тих, хто не підтримує відкладення питання. Наприклад, на Сході 37% готові відкласти питання Криму, не готові – 55% (на Заході співвідношення 29% проти 65%).

Таблиця 2.2.1. Ставлення до різних варіантів вирішення питання Криму: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	«Відкласти на майбутнє»		«Протекторат ООН»		«Повернути Крим, відмова від репарацій»	
	«За»	«Проти»	«За»	«Проти»	«За»	«Проти»
Регіон (до 24/02/22)						
Захід	29	65	41	53	24	69
Центр	28	66	40	54	25	69
Південь	34	61	42	50	23	70
Схід	37	55	40	53	26	67
Стать						
Чоловіки	28	67	39	56	27	68
Жінки	33	60	42	49	22	70

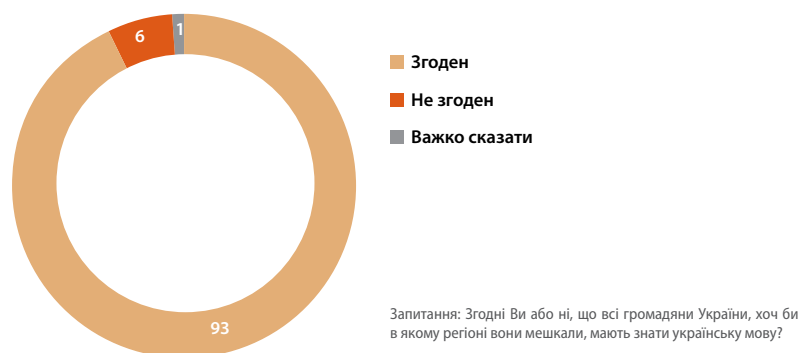
100% в рядку	«Відкласти на майбутнє»		«Протекторат ООН»		«Повернути Крим, відмова від репарацій»	
	«За»	«Проти»	«За»	«Проти»	«За»	«Проти»
Вік						
18-29	31	68	46	52	28	71
30-39	34	63	43	53	29	69
40-49	28	65	44	50	24	68
50-59	30	63	37	54	19	71
60-69	29	62	37	54	19	72
70+	33	56	35	50	25	61
Тип населеного пункту (до 24/02/22)						
Село	33	61	38	53	24	69
СМТ / місто до 20 тис.	33	59	44	49	24	71
Місто 20-99 тис.	33	60	39	53	17	75
Міста понад 100 тис. і більше	28	67	43	52	27	67
Яку мову обрали для інтерв'ю						
Українська	30	64	40	53	24	70
Російська	40	53	43	48	26	65
Освіта						
Повна середня/нижча	33	61	37	53	25	66
Середня спеціальна	33	58	40	51	21	71
Вища	29	67	44	53	26	69
Рівень доходу сім'ї						
Дуже низький	36	53	32	45	26	53
Низький	32	61	41	51	19	73
Середній	30	65	43	52	30	66
Високий	29	67	40	56	23	72

РОЗДІЛ III. МОВНІ ПИТАННЯ

3.1. Обов'язок для громадян України знати українську мову

93% респондентів вважають, що всі громадяни України мають знати українську мову.

Графік 3.1.1. Чи мають громадяни України, незалежно від регіону, знати українську мову

У таблиці нижче дані наведено у межах окремих соціально-демографічних категорій. Хоча на Сході та Півдні трохи менше тих, хто згоден, що всі громадяни мають знати українську мову, але навіть у цих регіонах показник 91% та 88% відповідно. Також серед респондентів, які обрали російську мову для інтерв'ю, 81% вважають, що всі громадяни мають знати українську мову.

Таблиця 3.1.1. Чи мають громадяни України, незалежно від регіону, знати українську мову: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Згоден	Не згоден	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)			
Захід	97	2	1
Центр	94	5	0
Південь	88	11	2
Схід	91	7	2
Стать			
Чоловіки	92	7	1
Жінки	94	5	1
Вік			
18-29	94	6	0
30-39	94	6	0
40-49	94	5	1
50-59	93	7	1
60-69	91	7	2
70+	90	7	3
Тип населеного пункту (до 24/02/22)			
Село	94	5	1
СМТ / місто до 20 тис.	92	6	2
Місто 20-99 тис.	90	8	2
Міста понад 100 тис. і більше	93	7	1
Яку мову обрали для інтерв'ю			
Українська	95	5	1
Російська	81	16	3
Освіта			
Повна середня/нижча	89	9	2
Середня спеціальна	92	7	1
Вища	95	4	1
Рівень доходу сім'ї			
Дуже низький	87	12	2
Низький	93	6	1
Середній	93	6	1
Високий	95	4	1

3.2. Ставлення до захисту мов національних меншин

Загалом респонденти доброзичливо ставляться до захисту мов національних меншин. Так, якщо не говорити про росіян, 82% підтримали б ідею захисту через систему спеціальних класів. Але серед них 35% виключають росіян із захисту.

На цей час 47% загалом готові надати захист і мові російської національної меншини. Але слід враховувати, що «російська національна меншина» не є тотожною в громадській думці «російськомовній». Ймовірніше за все, респонденти підтримують саме локальний точковий захист на територіях із концентрацією «національної меншини», а не загальнодержавну політику. Для розуміння – за даними цього ж опитування, лише 1,5% респондентів ідентифікують себе як «росіян за національністю». Оскільки це відчують й звичайні жителі (тобто відчують, як себе ідентифікують друзі, сусіди тощо), вони значною мірою проєктують цей захист на локалізовані спільноти.

Більше того, в цьому ж опитуванні було запитання, чи треба взагалі викладати російську мову в школах. Серед тих, хто відповів «для всіх меншин», 35% вважають, що російську мову взагалі не потрібно вивчати у школі.

Графік 3.2.1. Чи повинні захищатися мови меншин – наприклад, через систему спеціальних класів у школі

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Найбільше наполягають на всіх меншинах ті, хто обрав для інтерв'ю російську мову.

Таблиця 3.2.1. Чи слід захищати мови меншин – наприклад, через систему спеціальних класів у школі: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Для всіх	Окрім російської	Ні	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)				
Захід	43	38	11	8
Центр	45	39	13	3
Південь	52	30	13	5
Схід	53	27	14	6
Стать				
Чоловіки	49	34	12	5
Жінки	46	36	13	5
Вік				
18-29	43	42	12	3
30-39	39	37	22	2
40-49	55	31	9	5
50-59	54	32	9	5
60-69	51	33	9	7
70+	43	35	12	10
Тип населеного пункту (до 24/02/22)				
Село	41	39	14	6
СМТ / місто до 20 тис.	52	33	9	6
Місто 20-99 тис.	48	36	12	5
Міста понад 100 тис. і більше	51	33	13	4
Яку мову обрали для інтерв'ю				
Українська	44	38	13	5
Російська	69	15	10	6
Освіта				
Повна середня/нижча	40	40	12	8
Середня спеціальна	49	33	12	7
Вища	51	34	13	2
Рівень доходу сім'ї				
Дуже низький	44	35	12	9
Низький	50	34	10	6
Середній	47	34	15	4
Високий	44	39	13	4

РОЗДІЛ IV. ВІДНОСИНИ З РОСІЄЮ

4.1. Відповідальність за початок війни

93% респондентів покладають відповідальність насамперед на Росію, хоча є різні думки щодо того, хто саме у Росії винен. Так, 35% вважають винним усе керівництво Росії, а особисто В. Путіна – 24%. Ще 20% вважають винним увесь російський народ. Також 12% говорять про все суспільство, окрім окремих громадян, які посіли антивоєнну позицію. Російське суспільство, крім опозиції, вважають винними 2%.

Водночас, 2% респондентів звинувачують насамперед Захід, а 1% – саму Україну.

Графік 4.1.1. Хто насамперед несе відповідальність за початок вторгнення

Запитання: Хто, як на Вас, насамперед відповідальний за початок війни Росії проти України? Оберіть лише одну відповідь.

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій абсолютна більшість звинувачує Росію і переважно – все керівництво чи особисто Путіна.

Таблиця 4.1.1. Хто насамперед несе відповідальність за початок вторгнення

100% в рядку	Все керівництво Росії	В. Путін особисто	Весь народ	Суспільство без окремих громадян	Суспільство без опозиції	Україна	Захід	Інше	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)									
Захід	34	21	23	14	1	2	1	1	4
Центр	36	24	22	11	3	1	1	1	2
Південь	33	26	17	11	5	2	3	1	2
Схід	36	27	15	11	1	1	5	1	5
Стать									
Чоловіки	33	22	23	14	2	1	2	1	2
Жінки	36	25	18	10	3	1	2	1	3
Вік									
18-29	30	21	24	16	4	0	1	0	2
30-39	36	23	18	14	2	2	2	0	2
40-49	37	18	22	14	3	2	3	1	2
50-59	35	22	20	13	2	0	2	1	4
60-69	36	28	20	8	1	2	2	0	3
70+	35	34	17	6	1	2	2	1	3
Тип населеного пункту (до 24/02/22)									
Село	36	26	22	8	3	2	0	0	4
СМТ / місто до 20 тис.	35	26	16	11	2	2	3	3	2
Місто 20-99 тис.	37	21	20	14	1	1	3	0	3
Міста понад 100 тис. і більше	33	23	20	15	2	1	3	1	2
Яку мову обрали для інтерв'ю									
Українська	35	23	21	12	3	1	1	1	3
Російська	37	27	11	10	2	3	6	1	4
Освіта									
Повна середня/нижча	31	32	21	7	1	1	2	0	5
Середня спеціальна	36	27	19	9	1	2	2	1	3
Вища	36	18	20	16	4	2	2	1	1
Рівень доходу сім'ї									
Дуже низький	29	40	13	4	1	1	3	1	7
Низький	37	28	17	8	2	2	3	1	3
Середній	34	20	24	16	2	1	1	0	2
Високий	35	19	21	15	5	2	1	0	2

4.2. Загроза від Росії після війни

Навіть після війни, на думку 77% респондентів, Росія не перестане бути загрозою Україні. Вважають, що більше не буде загрозою – 18%.

Графік 4.2.1. Чи перестане Росія бути загрозою для України після війни

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх респондентів більшість впевнена, що загроза від Росії збережеться. Навіть на Півдні та Сході так думають 73% та 71%, відповідно.

Таблиця 4.2.1. Чи перестане Росія бути загрозою для України після війни: соціально-демографічні категорії

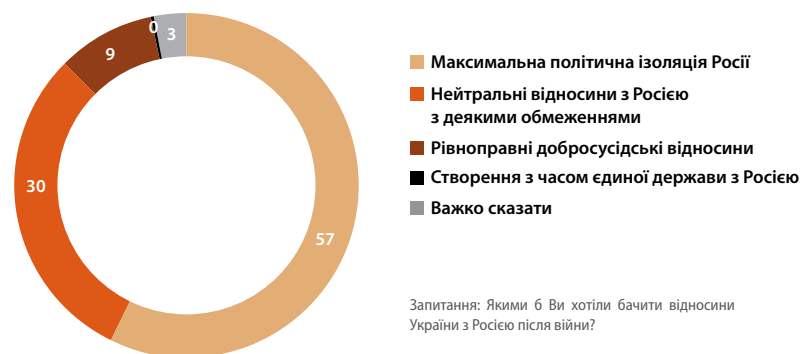
100% в рядку	Перестане	Не перестане	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)			
Захід	16	80	5
Центр	15	79	6
Південь	22	73	5
Схід	22	71	7
Стать			
Чоловіки	16	78	5
Жінки	19	75	6
Вік			
18-29	19	77	4
30-39	18	80	2
40-49	18	77	5
50-59	15	78	7
60-69	19	73	8
70+	17	75	8
Тип населеного пункту (до 24/02/22)			
Село	21	72	7
СМТ / місто до 20 тис.	18	77	5
Місто 20-99 тис.	15	79	6
Міста понад 100 тис. і більше	16	79	5
Яку мову обрали для інтерв'ю			
Українська	17	78	5
Російська	23	69	8
Освіта			
Повна середня/нижча	23	70	7
Середня спеціальна	22	72	6
Вища	13	83	4
Рівень доходу сім'ї			
Дуже низький	20	66	14
Низький	20	74	6
Середній	17	79	4
Високий	16	80	4

4.3. Відносини з Росією після війни

Ще в лютому 2022 року, перед вторгненням, за даними КМІС, 48% хотіли б, щоб Україна та Росія були незалежними дружніми державами без кордонів, віз, митниць та ін. (у лютому 2014 року показник був 68%).

Наразі 57% виступають за максимальну політичну ізоляцію, ще 30% – за нейтральні відносини з певними обмеженнями. Лише 9% бажають бачити рівноправні добросусідські відносини.

Графік 4.3.1. Якими мають бути відносини з Росією після війни

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Добросусідських відносин хотіла б абсолютна меншість серед усіх категорій. Питання скоріше в ізоляції чи нейтральних відносинах з обмеженнями. Так, із Заходу на Схід із 62% до 44% стає менше тих, хто виступає за ізоляцію. У той же час, з 26% до 38% стає більше тих, хто виступає за нейтральні відносини. Також більш «м'які» старші респонденти та ті, хто для інтерв'ю обрав російську мову.

Таблиця 4.3.1. Якими мають бути відносини з Росією після війни: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Ізоляція	Нейтральні	Добросусідські	Об'єднатися	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)					
Захід	62	26	10	0	3
Центр	62	28	6	0	3
Південь	53	35	9	0	3
Схід	44	38	13	0	4
Стать					
Чоловіки	57	30	9	0	3
Жінки	58	31	8	0	3
Вік					
18-29	70	25	5	0	0
30-39	67	27	5	0	1
40-49	56	34	6	0	4
50-59	53	34	8	0	5
60-69	52	32	10	1	5
70+	43	32	20	0	5
Тип населеного пункту (до 24/02/22)					
Село	57	31	8	0	4
СМТ / місто до 20 тис.	56	31	11	0	2
Місто 20-99 тис.	56	31	10	0	3
Міста понад 100 тис. і більше	58	30	8	0	3
Яку мову обрали для інтерв'ю					
Українська	61	29	7	0	3
Російська	35	40	18	0	6
Освіта					
Повна середня/нижча	56	27	11	0	6
Середня спеціальна	52	35	11	0	3
Вища	62	30	6	0	2
Рівень доходу сім'ї					
Дуже низький	52	23	15	0	9
Низький	52	31	12	0	4
Середній	59	33	7	0	2
Високий	65	28	5	0	1

4.4. Конечні зміни в Росії після військової поразки

Думки респондентів щодо конечних змін у Росії після поразки розділилися. З одного боку, лише 14% вважають, що не треба робити взагалі нічого. З іншого боку, **74% хотіли б певних змін у Росії. Серед них найбільше – 40% – хотіли б поділу Росії на кілька незалежних держав.** 23% хотіли б зміни політичного режиму на демократичний разом із денацифікацією, демілітаризацією та ін. Росії. Ще 12% просто бажать зміни політичного режиму на демократичний без денацифікації, демілітаризації та ін.

Графік 4.4.1. Конечні зміни в Росії після військової поразки

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій більшість вважає, що Росія потребує певних змін. Водночас, слід зауважити, що частка таких людей зменшується з Заходу на Схід з 79% до 63%, переважно за рахунок зменшення частки тих, хто хотів би поділу Росії (з 48% до 32%).

Окрім цього, серед респондентів, які обрали для інтерв'ю російську мову, 63% очікують певних наслідків для Росії. Аналогічний показник для респондентів, які обрали українську мову, – 76%. Знову-таки, переважно за рахунок більшої частки тих, хто бажає поділу Росії, – 41% проти 29%.

Окремо відзначимо, що демократизація з денацифікацією, демілітаризацією та ін. більшою мірою підтримується освіченішими респондентами. Так, серед респондентів з вищою освітою цей варіант підтримують 30%, а серед респондентів із середньою спеціальною – 19%, з повною середньою або нижчою – 15%.

Також можна бачити, що забезпеченіші респонденти більшою мірою вважають, що Росії потрібні зміни та частіше наполягають на більш жорстких варіантах. У той самий час, слід враховувати, що є зв'язок між рівнем забезпеченості та обраною для інтерв'ю мовою, а також

– із рівнем освіти. Менш забезпечені респонденти частіше обирали російську мову і мають нижчу освіту (додаток А).

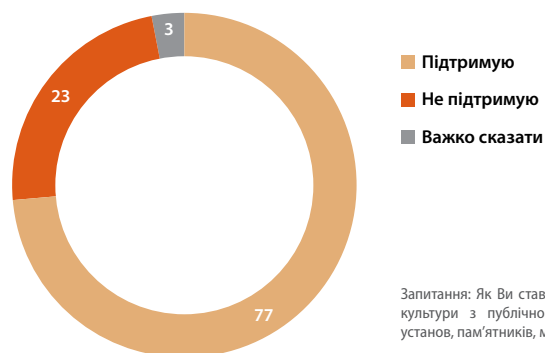
Таблиця 4.4.1. Конечні зміни в Росії після військової поразки: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Демократизація без демілітаризації тощо	Демократизація з демілітаризацією тощо	Поділ	Нічого не робити	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)					
Захід	12	19	48	10	11
Центр	11	26	40	13	9
Південь	13	24	35	17	12
Схід	10	20	32	19	19
Стать					
Чоловіки	13	22	46	10	10
Жінки	11	24	35	17	13
Вік					
18-29	15	24	42	12	6
30-39	13	22	42	13	9
40-49	12	22	39	12	15
50-59	8	28	36	14	14
60-69	10	22	42	14	12
70+	11	19	37	19	14
Тип населеного пункту (до 24/02/22)					
Село	14	20	37	17	13
СМТ / місто до 20 тис.	13	22	39	14	12
Місто 20-99 тис.	10	23	37	14	15
Міста понад 100 тис. і більше	10	25	43	12	10
Яку мову обрали для інтерв'ю					
Українська	12	23	41	13	11
Російська	13	22	29	18	19
Освіта					
Повна середня/нижча	11	15	41	16	18
Середня спеціальна	13	19	38	19	12
Вища	11	30	41	10	8
Рівень доходу сім'ї					
Дуже низький	9	12	32	25	23
Низький	12	21	35	19	13
Середній	13	24	43	11	10
Високий	11	28	46	7	8

РОЗДІЛ V. СИМВОЛИ РОСІЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРИ

Більшість респондентів – 73% – підтримує ліквідацію символів російської культури з публічного простору України. Проти – 23%.

Графік 5.1. Ставлення до ліквідації російської культури з громадського простору України

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій більшість становлять ті, хто виступає за ліквідацію символів російської культури. Трохи «м'якші» в своїх поглядах жителі Півдня та Сходу, респонденти старшого віку, менш освічені та бідніші респонденти, а також ті, хто обрав для інтерв'ю російську мову. Але, наприклад, на Сході 63% підтримують ліквідацію (не підтримують – 32%), а показник серед тих, хто обрав для інтерв'ю російську мову, – 52% (не підтримують – 43%).

Таблиця 5.1. Ставлення до ліквідації російської культури з громадського простору України: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Підтримую	Не підтримую	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)			
Захід	78	18	4
Центр	76	21	2
Південь	68	28	4
Схід	63	32	5
Стать			
Чоловіки	76	20	4
Жінки	71	26	3
Вік			
18-29	75	21	4
30-39	78	20	2
40-49	74	24	2
50-59	74	23	2
60-69	74	22	4
70+	60	33	7
Тип населеного пункту (до 24/02/22)			
Село	73	25	2
СМТ / місто до 20 тис.	71	25	4
Місто 20-99 тис.	71	22	7
Міста понад 100 тис. і більше	74	22	3
Яку мову обрали для інтерв'ю			
Українська	76	21	3
Російська	52	43	5
Освіта			
Повна середня/нижча	67	28	5
Середня спеціальна	68	28	4
Вища	80	18	2
Рівень доходу сім'ї			
Дуже низький	56	38	6
Низький	67	31	3
Середній	78	19	4
Високий	81	16	3

РОЗДІЛ VI. ПРАВОВЛАДДЯ Й ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ

6.1. Дотримання основних правил демократичного управління та загроза свободі преси й після перемоги

Абсолютна більшість респондентів (80%) вважає, що нинішнє керівництво України дотримуватиметься основних правил демократичного управління після перемоги. Не вважають так лише 15%. Загалом ці показники узгоджуються з високим показником довіри до схвалення дій влади, які фіксуються після вторгнення.

В той самий час, респонденти менш впевнені в тому, що загрози свободі преси немає. Так, 54% вважають, що після перемоги такої загрози не буде, але 39% вважають загрозу реальною.

Графік 6.1.1. Чи дотримуватиметься керівництво України основних правил демократичного управління і чи є загроза свободі преси після перемоги

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Загалом різні категорії населення мають схожі погляди на ці питання.

Таблиця 6.1.1. Чи дотримуватиметься керівництво України основних правил демократичного управління і чи є загроза свободі преси після перемоги: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Демократичне управління		Загроза свободі преси	
	Так	Ні	Так	Ні
Регіон (до 24/02/22)				
Захід	79	15	42	53
Центр	82	13	38	55
Південь	77	18	38	56
Схід	80	14	37	54
Стать				
Чоловіки	78	18	41	53
Жінки	81	13	38	55
Вік				
18-29	83	12	38	58
30-39	83	14	43	51
40-49	79	16	41	54
50-59	80	16	31	63
60-69	78	17	40	50
70+	74	15	39	49
Тип населеного пункту (до 24/02/22)				
Село	80	14	38	55
СМТ / місто до 20 тис.	79	16	42	49
Місто 20-99 тис.	79	17	40	54
Міста понад 100 тис. і більше	80	15	38	55
Яку мову обрали для інтерв'ю				
Українська	81	15	39	55
Російська	74	18	41	50
Освіта				
Повна середня/нижча	80	14	41	50
Середня спеціальна	76	18	37	55
Вища	83	14	39	56
Рівень доходу сім'ї				
Дуже низький	67	21	40	46
Низький	75	19	43	49
Середній	84	13	37	58
Високий	83	12	36	59

6.2. Корупція як головна перешкода на шляху відновлення країни

83% респондентів погоджуються, що корупція є головною загрозою для відновлення країни. Тільки 14% так не вважають.

Графік 6.2.1. Чи стане корупція головною перешкодою на шляху відновлення країни

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій абсолютна більшість непокоїться через корупцію.

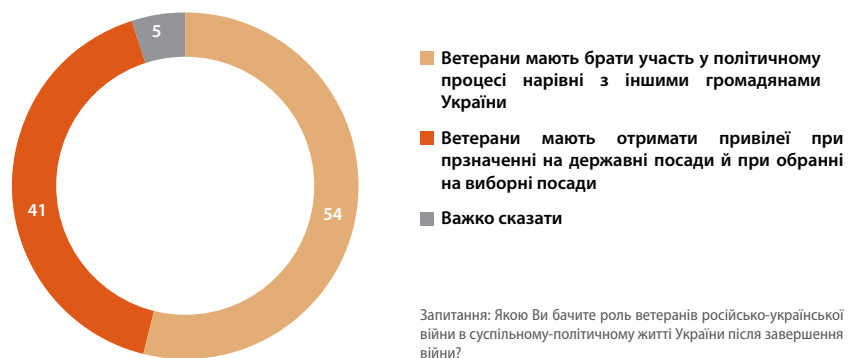
Таблиця 6.2.1. Чи стане корупція головною перешкодою на шляху відновлення країни: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Так	Ні	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)			
Захід	82	15	4
Центр	83	15	2
Південь	84	14	1
Схід	84	13	3
Стать			
Чоловіки	83	14	2
Жінки	83	15	2
Вік			
18-29	77	20	3
30-39	82	16	2
40-49	84	13	3
50-59	86	12	3
60-69	87	12	1
70+	84	12	4
Тип населеного пункту (до 24/02/22)			
Село	82	16	3
СМТ / місто до 20 тис.	86	11	3
Місто 20-99 тис.	84	14	2
Міста понад 100 тис. і більше	83	15	2
Яку мову обрали для інтерв'ю			
Українська	83	15	2
Російська	86	11	3
Освіта			
Повна середня/нижча	78	18	5
Середня спеціальна	81	16	2
Вища	88	12	1
Рівень доходу сім'ї			
Дуже низький	85	13	2
Низький	85	13	2
Середній	83	15	1
Високий	80	16	4

6.3. Роль ветеранів російсько-української війни у суспільно-політичному житті України після завершення війни

Думки респондентів щодо ролі ветеранів після перемоги розділились. Трохи більше половини респондентів (54%) вважають, що вони мають брати участь у політичному процесі нарівні з іншими громадянами. У той самий час, 41% виступає за надання їм певних привілеїв.

Графік 6.3.1. Роль ветеранів російсько-української війни в суспільно-політичному житті України після завершення війни

У таблиці нижче дані наведено в межах окремих соціально-демографічних категорій. Серед усіх категорій думки розділилися, але здебільшого переважають ті, хто схильються до того варіанта, що мають брати участь нарівні з іншими.

Таблиця 6.3.1. Роль ветеранів російсько-української війни в суспільно-політичному житті України після завершення війни: соціально-демографічні категорії

100% в рядку	Участь нарівні	Привілеї	Важко сказати
Регіон (до 24/02/22)			
Захід	44	49	6
Центр	60	36	4
Південь	55	40	6
Схід	56	39	5
Стать			
Чоловіки	56	39	5
Жінки	52	43	5
Вік			
18-29	51	43	5
30-39	55	41	4
40-49	55	39	5
50-59	62	33	5
60-69	50	45	5
70+	48	45	7
Тип населеного пункту (до 24/02/22)			
Село	44	51	5
СМТ / місто до 20 тис.	52	42	6
Місто 20-99 тис.	58	38	4
Міста понад 100 тис. і більше	61	34	5
Яку мову обрали для інтерв'ю			
Українська	53	42	5
Російська	61	33	6
Освіта			
Повна середня/нижча	42	51	7
Середня спеціальна	52	43	5
Вища	62	34	4
Рівень доходу сім'ї			
Дуже низький	43	47	10
Низький	50	44	6
Середній	55	40	4
Високий	62	34	3

ДОДАТОК А. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Таблиця А1. Профіль респондентів загалом та респондентів окремих регіонів
(де вони проживали до 24/02/22)

100% в стовпці	Уся вбірка	Захід	Центр	Південь	Схід
Кількість респондентів	2002	379	833	506	284
Похибка	2.4	5.5	3.7	4.8	6.4
Регіон (до 24/02/22)					
Захід	27	---	---	---	---
Центр	35	---	---	---	---
Південь	25	---	---	---	---
Схід	13	---	---	---	---
Стать					
Чоловіки	45	46	45	45	45
Жінки	55	54	55	55	55
Вік					
18-29	16	18	16	15	14
30-39	20	20	20	20	20
40-49	18	18	18	18	18
50-59	17	17	17	17	16
60-69	15	15	15	16	15
70+	14	12	14	14	16
Тип населеного пункту (до 24/02/22)					
Село	34	51	32	26	19
СМТ / місто до 20 тис.	13	9	14	11	19
Місто 20-99 тис.	11	10	13	7	18
Міста понад 100 тис. і більше	42	30	42	56	44
Яку мову обрали для інтерв'ю					
Українська	87	99	92	78	69
Російська	13	1	8	22	31
Освіта					
Повна середня/нижча	25	32	21	24	25
Середня спеціальна	29	25	29	31	31
Вища	46	43	50	45	44
Відмова	0	0	0	0	0
Рівень доходу сім'ї					
Дуже низький	6	7	5	8	6
Низький	35	27	36	38	46
Середній	36	39	38	33	35
Високий	21	26	19	21	11
Відмова	1	1	1	1	1

Таблиця А2. Профіль респондентів-чоловіків та жінок та респондентів окремих вікових категорій

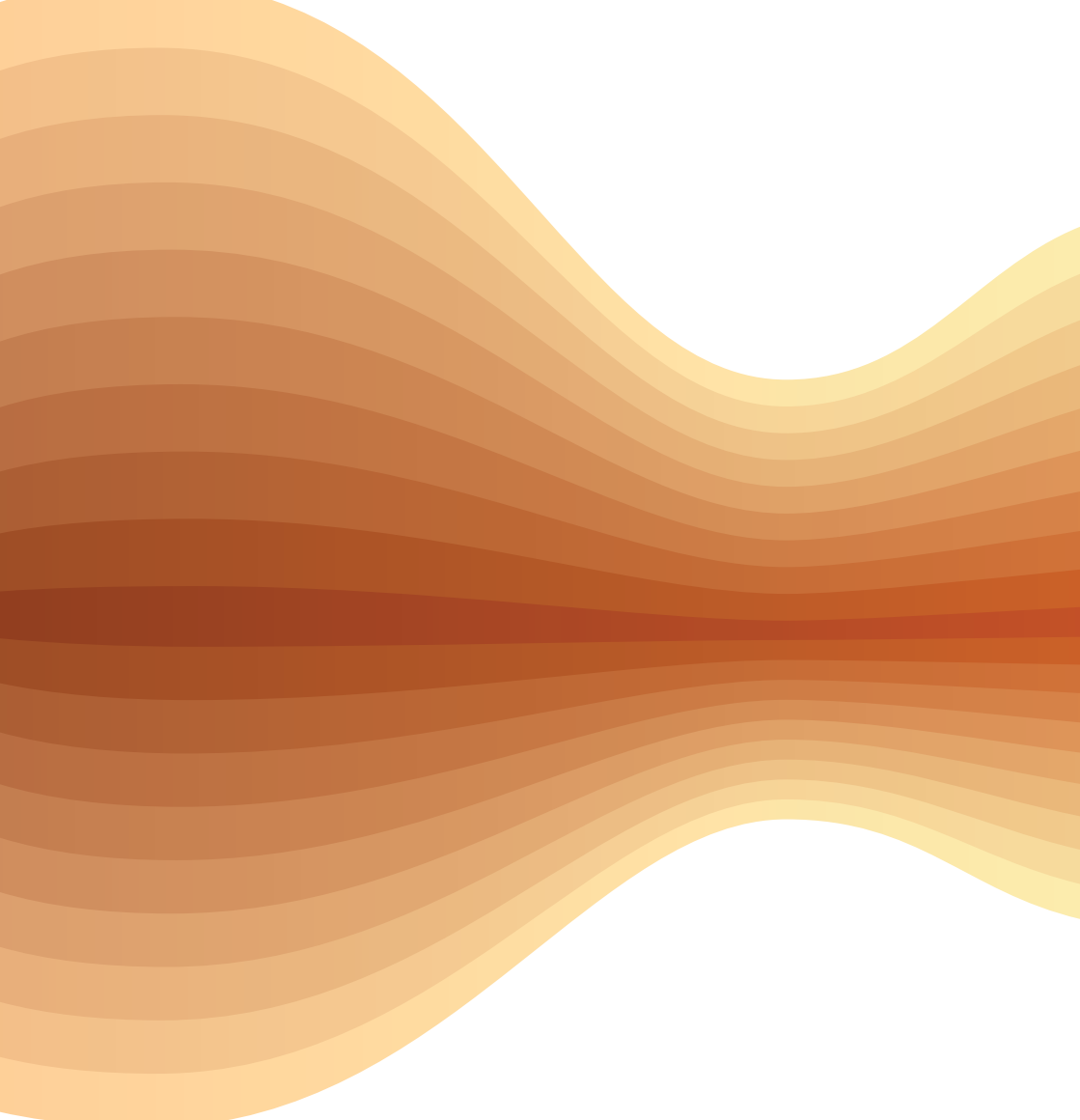
100% в стовпці	Чоловіки	Жінки	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
Кількість респондентів	914	1088	245	394	342	370	396	255
Похибка	3.6	3.3	6.9	5.4	5.8	5.6	5.4	6.8
Регіон (до 24/02/22)								
Захід	28	27	31	27	27	27	26	24
Центр	34	35	34	35	35	35	35	36
Південь	24	25	23	25	25	25	26	25
Схід	13	13	12	13	13	13	13	16
Стать								
Чоловіки	---	---	51	51	49	46	40	32
Жінки	---	---	49	49	51	54	60	68
Вік								
18-29	18	14	---	---	---	---	---	---
30-39	23	18	---	---	---	---	---	---
40-49	19	17	---	---	---	---	---	---
50-59	17	16	---	---	---	---	---	---
60-69	13	17	---	---	---	---	---	---
70+	10	17	---	---	---	---	---	---
Тип населеного пункту (до 24/02/22)								
Село	35	33	37	31	32	35	32	38
СМТ / місто до 20 тис.	12	13	10	11	15	12	15	11
Місто 20-99 тис.	10	12	10	9	12	13	12	12
Міста понад 100 тис. і більше	43	42	42	49	41	40	41	39
Яку мову обрали для інтерв'ю								
Українська	89	87	93	89	88	86	83	85
Російська	11	13	7	11	12	14	17	15
Освіта								
Повна середня/нижча	28	23	23	20	26	23	31	33
Середня спеціальна	28	29	22	21	29	34	35	33
Вища	44	47	55	59	45	42	34	34
Відмова	0	0	0	0	0	0	0	0
Рівень доходу сім'ї								
Дуже низький	4	8	1	2	5	8	11	15
Низький	30	40	16	28	38	37	51	46
Середній	42	32	46	43	39	34	26	27
Високий	24	18	36	27	18	18	11	10
Відмова	1	1	0	0	1	2	2	2

Таблиця А3. Профіль респондентів-мешканців окремих типів населених пунктів (де проживали до 24/02/22) та респондентів, які для інтерв'ю обрали українську / російську мову

100% в стовпці	Село	СМТ / до 20 тис.	20-99 тис.	100+ тис.	Українська	Російська
Кількість респондентів	435	300	270	997	1716	286
Похибка	5.2	6.2	6.6	3.4	2.6	6.4
Регіон (до 24/02/22)						
Захід	41	19	25	19	31	2
Центр	33	39	39	34	37	21
Південь	19	22	14	33	22	44
Схід	7	21	22	14	11	33
Стать						
Чоловіки	47	43	41	46	46	41
Жінки	53	57	59	54	54	59
Вік						
18-29	18	13	15	16	17	9
30-39	18	18	16	23	21	18
40-49	17	22	19	17	18	18
50-59	17	16	19	16	16	18
60-69	14	18	16	15	14	20
70+	16	12	14	13	14	16
Тип населеного пункту (до 24/02/22)						
Село	---	---	---	---	37	9
СМТ / місто до 20 тис.	---	---	---	---	13	10
Місто 20-99 тис.	---	---	---	---	11	13
Міста понад 100 тис. і більше	---	---	---	---	39	68
Яку мову обрали для інтерв'ю						
Українська	97	90	86	80	---	---
Російська	3	10	14	20	---	---
Освіта						
Повна середня/нижча	37	21	24	18	26	22
Середня спеціальна	35	34	29	22	28	35
Вища	28	45	47	60	46	43
Відмова	0	0	0	0	0	0
Рівень доходу сім'ї						
Дуже низький	8	6	6	6	6	9
Низький	38	39	41	31	34	44
Середній	34	36	33	39	37	35
Високий	19	16	19	24	22	11
Відмова	1	3	2	1	1	1

Таблиця А4. Профіль респондентів з окремими рівнями освіти та респондентів з окремими рівнями сімейного доходу

100% в стовпці	Середня / нижче	Середня спеціальна	Вища	Дуже низький	Низький	Середній	Високий
Кількість респондентів	435	568	997	129	721	741	383
Похибка	5.2	4.5	3.4	9.5	4.0	4.0	5.5
Регіон (до 24/02/22)							
Захід	35	24	25	30	21	29	35
Центр	29	35	38	28	36	36	33
Південь	24	27	24	30	26	22	25
Схід	13	15	13	12	18	13	7
Стать							
Чоловіки	50	44	44	30	38	52	52
Жінки	50	56	56	70	62	48	48
Вік							
18-29	14	12	19	3	7	20	28
30-39	16	15	26	6	16	24	26
40-49	18	18	18	13	19	19	16
50-59	15	20	15	21	17	16	15
60-69	18	19	11	25	22	11	8
70+	18	16	10	33	18	10	7
Тип населеного пункту (до 24/02/22)							
Село	49	41	21	41	36	32	31
СМТ / місто до 20 тис.	10	15	12	12	14	13	10
Місто 20-99 тис.	11	11	12	10	13	10	10
Міста понад 100 тис. і більше	29	33	55	37	37	46	49
Яку мову обрали для інтерв'ю							
Українська	89	85	88	82	84	88	93
Російська	11	15	12	18	16	12	7
Освіта							
Повна середня / нижча	---	---	---	42	31	21	18
Середня спеціальна	---	---	---	37	32	29	20
Вища	---	---	---	22	37	50	62
Відмова	---	---	---	0	0	0	0
Рівень доходу сім'ї							
Дуже низький	11	8	3	---	---	---	---
Низький	43	39	29	---	---	---	---
Середній	30	36	40	---	---	---	---
Високий	15	14	28	---	---	---	---
Відмова	1	2	0	---	---	---	---

2023